

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران شهر

معاونت درمان

اداره پرستاری

سیاست های آموزش به بیمار و خانواده

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۳/۱۸

تاریخ ابلاغ: ۹۹/۴/۱

تاریخ تدوین: ۹۹/۳/۱۸

مقدمه: بیماری به معنای از دست دادن سلامت جسمی یا روانی می باشد به طوری که در روند زندگی فردی و اجتماعی فرد اختلال ایجاد می کند. در زمان ابتلا به بیماری، فرد نیاز به کسب مهارت هایی دارد تا بتواند در طول مرحله حاد بیماری و دوران نقاهت میزان عوارض بیماری را کنترل و به حداقل برساند و همچنین توانایی های خود را به سطح قبل از بیماری برگرداند. در بیماریهای مزمن و صعب العلاج این امر مهم تر است چرا که بیمار باید بتواند با محدودیت هایی که بیماری برایش ایجاد نموده است سازگار شده و برای پیشگیری از عوارض بیشتر و کنترل بیماری سبک زندگی سالمی را در پیش بگیرد و در نهایت کیفیت زندگی خود را افزایش دهد. رسیدن به این سطح از مهارت ها نیازمند آموزش و یادگیری است. آموزش به بیمار از حقوق بیمار به شمار رفته و بخشی از برنامه مراقبت و درمان است و دربرگیرنده تمامی فعالیت های آموزشی است که به بیمار و خانواده اش برای تصمیم گیری آگاهانه در مورد بیماری و کسب مهارت های خود مراقبتی کمک می کند.

تعریف آموزش به بیمار: فرایندی است که فرصت یادگیری را برای بیمار و خانواده اش در زمینه بیماری و درمان آن، مکانیسم های سازگاری و افزایش مهارت های خودمراقبتی و توانمندی فراهم میکند.

هدف کلی آموزش به بیمار: ارتقاء سطح سلامت جامعه

اهداف اختصاصی برنامه آموزش به بیمار:

- * افزایش سطح آگاهی، توانمندی و مشارکت بیمار و خانواده در حفظ و ارتقاء سلامت
- * ارتقاء خودکارآمدی و افزایش کیفیت زندگی بیماران به خصوص بیماران مزمن
- * کنترل و کاهش عوارض ناشی از بیماری و ارتقاء فرهنگ خودمراقبتی
- * کاهش نگرانی و استرس خانواده بیماران در امر مراقبت از بیمار
- * کاهش موارد بستری مجدد
- * کاهش هزینه های بیمارستان

سیاست های کلی آموزش به بیمار:

سیاست های آموزش به بیمار و خانواده در بیمارستان های تحت پوشش این دانشگاه در سه محور کلی تعیین می گردد:

- ۱- مدیریت هدفمند برنامه های آموزش به بیمار در راستای افزایش رضایتمندی بیمار و خانواده و ارتقاء کیفیت زندگی بیماران
- ۲- شناسایی، اولویت بندی و تامین نیازهای آموزشی بیمار و خانواده به منظور تسریع در روند بهبودی و کسب مهارت خودمراقبتی
- ۳- تامین منابع مالی و انسانی به منظور پیشبرد اهداف ارتقاء سلامت

۱- مدیریت هدفمند برنامه های آموزش به بیمار در راستای افزایش رضایتمندی بیمار و خانواده و ارتقاء کیفیت زندگی بیماران:

- ✓ کارگروه آموزش به بیمار و خانواده در سطح دانشگاه و بیمارستان تشکیل شود.
- ✓ روند اجرای برنامه های آموزش به بیمار توسط کارگروه آموزش به بیمار دانشگاه و بیمارستان پایش مستمر گردد.
- ✓ شاخص های برنامه آموزش به بیمار تدوین و ماهیانه پایش شود.
- ✓ براساس نتایج پایش شاخص ها مداخلات اصلاحی در دو سطح دانشگاه و بیمارستان طراحی و اجرایی گردد.

۲- شناسایی، اولویت بندی و تامین نیازهای آموزشی بیمار و خانواده به منظور تسریع در روند بهبودی و کسب مهارت خودمراقبتی:

✓ برنامه های آموزشی در سه حیطه آموزشات بدو ورود، حین بستری و ترخیص به شرح ذیل اجرا می گردد:

(۱) نیازسنجی آموزشی بیمار و خانواده

(۲) اولویت بندی نیازهای آموزشی

(۳) طرح برنامه آموزشی جهت بیمار و خانواده

(۴) اجرا و ثبت برنامه های آموزشی جهت بیمار و خانواده

(۵) پایش اثربخشی آموزشات ارائه شده

✓ در هر بخش یک رابط آموزشی تعیین و معرفی می شود.

✓ نیازسنجی آموزشی سالیانه بیماران و همراهان در کلیه بخش ها با توجه به نوع فعالیت تخصصی و سطوح دانش بیماران و همراهان،

شناسایی شده و طبق نظر اعضای کارگروه آموزش به بیمار در بیمارستان، متناسب با اولویتهای مراقبتی تهیه شود.

✓ نیازهای شناسایی شده بیماران هر بخش اعلام و پیگیری شود.

✓ پرسنل پرستاری بر مبنای دستورالعمل آموزشی خود مراقبتی نیازهای آموزشی بیماران را مشخص نموده و بر اساس نیازهای شناسایی

شده، آموزشات لازم را به بیمار و خانواده ارائه می دهند.

✓ از روش های مناسب آموزشی (آموزش چهره به چهره، کلاس گروهی و پرسش و پاسخ، نمایش فیلم، آموزش الکترونیک، ارائه پمفلت و

کتابچه و ...) جهت آموزش به بیمار و خانواده استفاده می گردد.

✓ آموزشات ارائه شده در فرم آموزش به بیمار و گزارشات پرستاری ثبت می گردد.

✓ آموزشات حین ترخیص بر اساس دستورالعمل ترخیص ایمن ارائه می گردد.

✓ پیگیری تلفنی بیماران مزمن، گروه های آسیب پذیر و پرخطر بر اساس دستورالعمل ترخیص ایمن حداکثر تا ۴ بار پس از ترخیص انجام می

گردد.

✓ اثربخشی آموزش های ارائه شده در هر سه مرحله آموزشات بدو ورود، حین بستری و ترخیص پایش و به صورت ماهیانه گزارش دهی می

گردد.

✓ براساس نتایج پایش اثربخشی آموزش ها مداخلات اصلاحی توسط کارگروه آموزش به بیمار بیمارستان طراحی و اجرا می گردد.

۳- تامین منابع مالی و انسانی به منظور پیشبرد اهداف ارتقاء سلامت

- تهیه و به روز رسانی پمفلت، جزوه، بروشور، بنر و پوستره های مربوط به آموزش به بیمار و خانواده
- تهیه کلیپ های کوتاه و کاربردی آموزش به بیمار به خصوص در بیماریهای مزمن و شایع
- تهیه امکانات سمعی و بصری در راهروها، سالن های انتظار و اتاق بیماران جهت استفاده در امر آموزش به بیمار
- فراهم نمودن زیرساخت ها و امکانات آموزش الکترونیک بیماران
- راه اندازی کلینیک های پرستاری آموزش سلامت در بیمارستان ها
- برگزاری کلاس ها و برنامه های آموزش سلامت همگانی در بیمارستان
- برگزاری برنامه های آموزش و مشاوره در بیماری های غیرواگیر شایع

نام و نام خانوادگی تهیه کننده	نام و نام خانوادگی تایید کننده	نام خانوادگی تصویب کننده
 مريم قادري كارسناس آموزش به بیمار	 مهري كودي رئيس اداره پرستاری بیمارستان	 دکتر ابراهيم جنگي زهبي سرپرست معاونت درمان دانشگاه